
TA energeetikakomisjoni energiamajanduse visioon aastani 2030

Rohepöörde eesmärgist lähtuvalt tuleb mõtestada järgnevate kümnendite arengud tähtsustades globaalse tööstusliku ökosüsteemi uuest ülesehitusest, mis eeldab ühiskonnas:

- uut väärtussüsteemi,
- uusi ärimudeleid,
- uusi tehnoloogiaid, energiaallikaid ja energiakandjaid,

Taust:

- Looduskeskkonda ja elurikkust mõjutavad lisaks CO₂ heitmetele veel paljud tegurid;
- Seni kasutatud energiaallikate energiatasuvus (*energy return on investment, EROI*) oli ja on tõhusam võrreldes kavandatavate energiaallikatega. Seega kulub tulevikus energiaühiku tootmiseks enam ressursse;
- Taastuvate energiaallikate, tuule ja päikese baasil toodetud elektrienergia lisandumine elektrisüsteemi eeldab elektrisüsteemis prosumerteenuste kasvu;
- Kasvava elektrienergiatarbimise tagamisel vajab määratlemist, kas elekter on turukaup, mille hind selgub nõudluse ja pakkumise vahekorras turul, või on õigem elektrit käsitleda avaliku teenuse-sisendina kogu ühiskonna toimimisse.

Raamistik:

- EL kliimaeesmärgid süsinikuneutraalsuse saavutamisel
- EL täiendatud ja uued direktiivid rohepöörde käivitamisel
- Konkurentsivõimelised energiasisendid majandusliku tõusu tagamisel

Põhiprobleem:

Elektritootmisvõimsused ei kata tarbimisvajadust. Energia- ja kütusepakkumise mittevastavus nõudlusele pärsib majanduse ja kogu ühiskonna arengut ohustades riigi (energia)julgeolekut.

Eesmärk: 1. Aastase elektritarbimise katmine 2030. aastal taastuvelektri tootmismahuga eelduseks on elektrisüsteemi toimepidevuse tagamine.

Energiamajanduse arengu printsiibid:

1. Elektrisüsteemi terviklahenduse arendamine:
 - Sisemaise energiatootmise riikliku kava aluseks on energiamajanduse sotsiaalne-, poliitiline- ja majanduslik mõju ühiskonnale ning materjalide ja seadmete kogu elukaare süsiniku jalajälg.

- Lähtume energiatootmise võimalikult mitmekesise struktuuri kujundamisel parimatest teadaolevatest tehnoloogiatest, seejuures välistamata ühtegi energiaallikat;
 - Elektri- ja gaasisüsteemi kujundamine koostöös Balti riikide ja Põhjamaadega;
 - Lähtudes WEC trilemmast tagame energia varustuskindluse, -hinna ja keskkonnamõju tasakaalustatud arengu;
 - Loome eeldused kõikidele energialiikidele ja energia tootmisviisidele võrdsed investeerimis- ja turutingimused;
 - Ilmastikust sõltuva taastuvate energiaallikate baasil toodetud elektrienergia lisandumisega elektrisüsteemi arendame samaaegselt juhitavat elektritootmist, energia salvestamist, tarbimise juhtimist ja süsteemiteenuste turgu ning kaasajastame elektrivõrgu konfiguratsiooni;
 - Loome elektrisüsteemi paindlikkust suurendava regulatiivsete-, tehnoloogiliste-, majanduslike- ja sotsiaalsete meetmete süsteemi elektritootmise ja -tarbimise juhuslikkuse suurenemisest ning elektritarbimise kiire kasvuga kaasnevate probleemide (elektri kvaliteet, varustuskindlus, võrgu komponentide töökindlus, suurenevad võrgukaod ja hinnakõikumised lõpptarbijal jt) leevenduseks;
- 2. Nord Pooli päev-ette- ja päevasisese (Elsport) elektrituru ajakohastamine:
 - * Turu avamine kõikidele elektrituru osalistele (sh prosumerid, tarbijad);
 - * Turu laiendamine lepinguriskide-, uute kapitaliinvesteeringute- ja süsteemiteenuste turuga.